

Houtbouw

in België **2011-2014**

Société L'Artisère - Patrice Henaut

vervolg op de enquête 2011-2012
uitgevoerd door Hout Info Bois

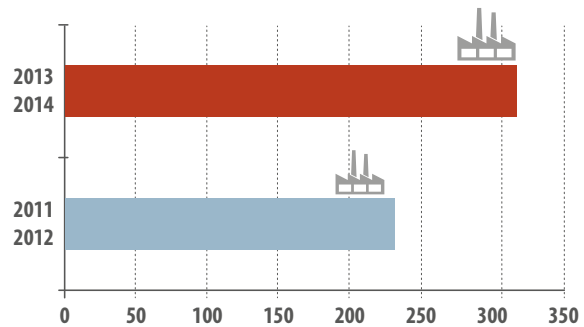
De eerste volledige enquête over houtbouwwoningen (ééngezinswoningen) in België werd in 2013 uitgevoerd door Hout Info Bois. De resultaten van deze enquête zijn nog beschikbaar via de link: http://bit.ly/houtbouw_2011-2012. In het onderzoek werden de gegevens verwerkt die door de bouwbedrijven voor de jaren 2011 en 2012 werden verstrekt. Bij gebrek aan andere onderzoeken was een vergelijking niet mogelijk.

De resultaten van de enquête zijn niet verkregen op basis van een steekproef. Het was de bedoeling om een exhaustief onderzoek te voeren. Daarom werden alle constructeurs van houtbouwwoningen per telefoon en/of mail gecontacteerd.

Om de resultaten te kunnen vergelijken, werd voor de 2^e enquête exact dezelfde vragenlijst gebruikt als voor de eerste. Het antwoordpercentage bedraagt 68,47%.

1 | De houtbouwbedrijven

Figuur 1 toont het totale aantal bouwbedrijven dat verklaart aan houtbouw te doen

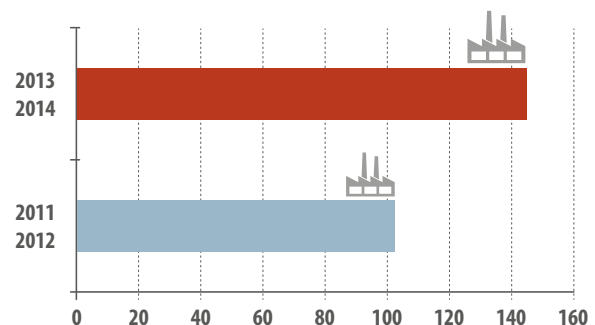
Figuur 1: evolutie van het aantal bedrijven dat verklaart aan houtbouw te doen

Sinds de enquête van 2011-2012 hebben 6 bedrijven aangegeven dat ze met hun activiteiten gestopt zijn of failliet gegaan zijn. Afgezien daarvan is een duidelijke stijging (+ 86) van het aantal bedrijven vast te stellen dat verklaart in 2013 – 2014 in hout te willen bouwen.

Deze stijging kan te maken hebben met:

- Een uitbreiding van de activiteiten van algemene schrijnwerkerijen;
- Het opstarten van nieuwe bedrijven;
- Een nog vollediger opleijsting van houtbouwbedrijven.

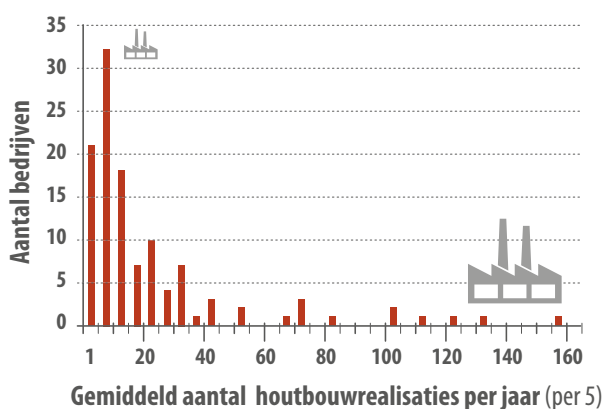
Van de 318 bedrijven die zich kenbaar maken als houtbouwbedrijven, zijn er in feite 173 die noch in 2013 noch in 2014 in hout gebouwd hebben! Dit wil zeggen dat 145 bedrijven in 2013 en/of 2014 in hout gebouwd hebben, wat in vergelijking met de periode 2011-2012 een aanzienlijke stijging betekent (+ 29,66%)

Figuur 2: aantal bedrijven dat aan houtbouw gedaan heeft

Grootte van de bedrijven

Afgezien van de regionale verschillen, die in het volgende hoofdstuk aan bod komen, stellen we vast dat op nationaal niveau het gemiddelde aantal houtbouwoningen per bedrijf per jaar zeer laag ligt. Maar de verschillen tussen de bedrijven zijn zeer groot: een groot aantal houtbouwbedrijven plaatst een (zeer) beperkt aantal houtbouwoningen per jaar en een klein aantal houtbouwbedrijven realiseert daarentegen een grote hoeveelheid houtbouwoningen.

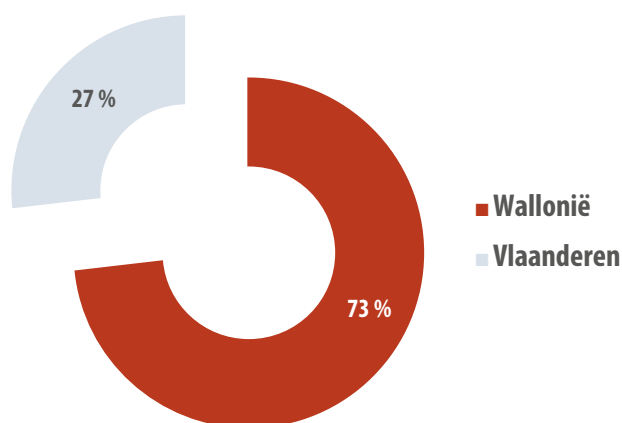
Figuur 3: frequentie van de houtbouwbedrijven volgens het gemiddelde aantal realisaties per jaar

Figuur 3 illustreert deze vaststelling: 60% van de houtbouwbedrijven realiseert minder dan 10 woningen per jaar en slechts 10% van de bedrijven plaatst er meer dan 50 per jaar.

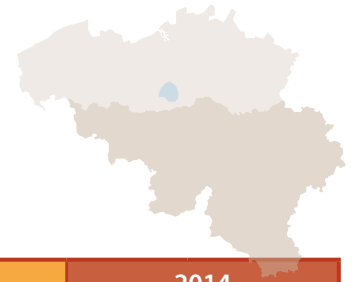
Voor 60% van de gecontacteerde bedrijven kunnen we er vanuit gaan dat houtbouw niet hun enige activiteit is.

Regionale verdeling van de houtbouwbedrijven

Figuur 4 toont de regionale verdeling van de houtbouwbedrijven op basis van de ligging van hun hoofdzetel. Er werd geen rekening gehouden met het gewest waar ze bouwen, deze informatie werd niet gevraagd. Het is gebruikelijk dat Vlaamse bedrijven huizen bouwen of houtbouwelementen verkopen in Wallonië en omgekeerd.

Figuur 4: procentuele verdeling (gemiddelde 2013 en 2014) van de houtbouwbedrijven per gewest

Lokalisering en kenmerken van de bedrijven

	2011		2012		2013		2014	
	Wallonië	Vlaanderen	Wallonië	Vlaanderen	Wallonië	Vlaanderen	Wallonië	Vlaanderen
Aantal houtbouwbedrijven	71	29	69	34	88 ¹	30 ¹	76 ¹	30 ¹
Percentage bedrijven met hoofdzetel in Wallonië of Vlaanderen	71	29	67	33	75	25	72	28
Aantal houtbouwwoningen (inclusief uitvoer)	972	805	1016	1224	957	1006	995	1032
Gemiddeld aantal houtbouwwoningen per bedrijf	13,69	27,76	14,73	36,01	12,76	33,53	13,09	34,4

Tabel 1 : aantal bedrijven per gewest en gemiddeld aantal constructies per bedrijf

Het aantal bedrijven dat houtbouwwoningen plaatst, blijft jaar na jaar vrij constant. En dit zowel op Belgisch als op regionaal niveau.

De Vlaamse bedrijven vertegenwoordigen ongeveer ¼ van de Belgische houtbouwbedrijven. Het gemiddelde aantal constructies per bedrijf in Vlaanderen is bijna het driedubbele van het gemiddelde bij de Waalse bedrijven!

Zoals in de eerste enquête al duidelijk was geworden, is houtbouw voor de meeste Waalse houtbouwbedrijven niet hun enige activiteit. In de Vlaamse houtbouwbedrijven is dit hoogstwaarschijnlijk wel vaak het geval. De Vlaamse bouwsector is, algemeen genomen, meer op 'sleutel-op-de-deur' woningen gericht dan de Waalse. Dit soort woningen maakt een meer gesystematiseerde en intensievere productie mogelijk wat zich vertaalt in grotere bedrijven.

Het aantal bedrijven dat in 2013 of 2014 geen houtbouwconstructies geplaatst heeft, zou deze trend bevestigen. Het is namelijk ondenkbaar dat een groot bedrijf met houtbouw als hoofdactiviteit gedurende een heel jaar geen enkele woning plaatst. Voor een kleiner bedrijf met gediversifieerde activiteiten is deze optie wel mogelijk. Dit is het geval voor 26 bedrijven in Wallonië, terwijl in Vlaanderen maar 2 bedrijven in dit geval verkeren.

¹ In het eerste hoofdstuk werd vermeld dat 145 bedrijven houtbouw geplaatst hadden. De som van de houtbouwbedrijven in 2013 of in 2014 is kleiner dan dit aantal. Dit wordt verklaard door het feit dat de houtbouwconstructeurs niet noodzakelijk jaar na jaar dezelfde zijn.

2 | Houtbouw in België

Nieuwbouw

Er bestaat in België geen inventaris van de gebouwen op basis van het gebruikte structuurmateriaal. Voor wat onze enquête betreft, zijn de belangrijkste officiële cijfers de statistieken over de stedenbouwkundige vergunningen van de **Algemene Directie Statistiek (Statistics Belgium)**. Deze statistieken zijn terug te vinden op http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/economie/bouw_industrie/bouwvergunning/

Om dezelfde methode te hanteren als in 2011-2012 hebben we de cijfers voor houtbouw van een bepaald jaar vergeleken met de afgeleverde stedenbouwkundige vergunningen van het jaar voordien, ervan uitgaand dat er een periode van een jaar nodig is tussen de uitreiking van de vergunning en het opstarten van de werf.

	2010 ¹	2011 ¹	2012 ²	2013 ²
Stedenbouwkundige vergunningen, woongebouwen – nieuwbouw	27 094	23 519	24 767	23 822
	2011	2012	2013	2014
Aantal houtbouwoningen (geproduceerd + geproduceerd EN geplaatst)	1 777	2 241	1 963	2 027
Uitvoer	175	342	180	135
Percentage houtbouw in België (totaal – uitvoer)/nieuwbouw	5,91 %	8,08 %	7,20 %	7,94 %

Tabel 2: aantal stedenbouwkundige vergunningen voor nieuwe woongebouwen en percentage nieuwbouw in houtbouw van het totaal aantal uitgereikte stedenbouwkundige vergunningen.

Men kan stellen dat het marktaandeel van houtbouw in het totale aantal nieuwbouwoningen de laatste drie jaar vrij stabiel gebleven is aangezien de schommelingen minder dan één percent bedragen. Het aantal gefabriceerde houtbouwoningen blijft sinds 2011 stijgen met weliswaar een uitschieter in 2012, dat een zeer uitzonderlijk jaar bleek.

Uit de eerste enquête kwam een duidelijke daling, ongeacht de gebruikte materialen, van het aantal uitgereikte stedenbouwkundige vergunningen naar voor. In 2012 en 2013 bleef het totale aantal stedenbouwkundige vergunningen voor woongebouwen vrij constant.

Percentage houtbouw in België
(totaal – uitvoer)/nieuwbouw

7,94 %

¹ Cijfers op 28/12/2012

² Cijfers op 28/01/2015

Terugval van de nieuwbouw in hout ?

Het lijkt weinig waarschijnlijk dat de stagnerende trend in de houtbouwsector de voorbode is van een terugval. Natuurbescherming, stijgende energieprijzen, ... zijn bekommernissen die bij de steeds bewuster wordende consumenten redenen zijn om voor de voordelen van hout als hernieuwbaar en performant structuurmateriaal te kiezen.

Zonder het belang van houtbouw voor niet-residentiële gebouwen te hebben becijferd (dit maakte geen deel uit van de enquête), zou de uitbreiding naar andere segmenten in de bouwsector een mogelijke verklaring voor de daling van het aantal houtbouwoningen kunnen zijn. Heel wat bedrijven zouden hun activiteiten uitgebreid hebben naar grotere bouwwerken zoals openbare gebouwen, agrarische en industriële gebouwen maar ook naar de prefabricatie van gevelsluitende elementen in hout om toe te passen op gebouwen met een betonnen hoofdstructuur. Het is best mogelijk dat de ontwikkeling van deze nieuwe activiteiten de woningbouw in hout beïnvloed heeft.

Het is ook mogelijk dat 2012 een buitengewoon goed jaar was voor de houtbouwsector en tegelijkertijd een bijzonder slecht jaar voor de bouwsector in het algemeen. Het herhalen en uitbreiden van de enquête naar andere sectoren naast de woningbouw zou in de toekomst moeten toelaten om eventuele incidentele discrepanties af te vlakken.

Percentage RUO in houtbouw in België (totaal – uitvoer)/RUO

2,92 %

Renovaties – uitbreidingen – optoppingen (RUO)

Tabel 3 geeft het totale aantal uitgereikte stedenbouwkundige vergunningen voor renovaties, uitbreidingen en optoppingen (RUO) in België in 2012 en 2013 en het aantal RUO uitgevoerd in houtbouw. Ook hier is, net zoals voor nieuwbouw, een periode van een jaar tussen het uitreiken van de vergunning en de start van de werken in acht genomen.

De statistieken betreffende de RUO hebben hun beperkingen. De beschikbare cijfers op de website van de Algemene Directie Statistiek betreffen uiteraard alleen aangevraagde vergunningen. (http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/economie/bouw_industrie/bouwvergunning/)

In heel wat gevallen wordt voor zeer kleine oppervlaktes geen vergunning aangevraagd. Bovendien zijn er in de statistieken geen afzonderlijke cijfers beschikbaar voor uitbreidingen en optoppingen. Dit soort verbouwingen zit vervat in de algemene cijfers voor renovaties waar ook aanvragen voor heel andere verbouwingen in zitten, vb een nieuwe raamopening!

	2010 ³	2011 ³	2012 ⁴	2013 ⁴
Stedenbouwkundige vergunningen, woongebouwen – RUO	28 866	27 106	26 558	27 244
	2011	2012	2013	2014
Aantal RUO in houtbouw (geproduceerd + geproduceerd EN geplaatst)	667	888	638	815
Uitvoer	19	185	20	20
Percentage RUO in houtbouw in België (totaal – uitvoer)/RUO	2,24 %	2,59 %	2,33 %	2,92 %

Tabel 3: aantal stedenbouwkundige vergunningen voor RUO voor woongebouwen en percentage RUO in houtbouw

Het marktaandeel van RUO in houtbouw schommelt van jaar tot jaar maar blijft vooralsnog onder 3 %.

De uitvoer van RUO in houtbouw is zeer stabiel met als uitzondering 2012. De hoge cijfers voor dat jaar zijn volledig toe te schrijven aan de productie van één enkel bedrijf voor één zeer grote bestelling.

³ Cijfers op 28/12/2012

⁴ Cijfers op 28/01/2015

Houtbouwplaatsers

Dit hoofdstuk betreft de bedrijven die enkel instaan voor het plaatsen van de woningen/renovaties en die hun bouwelementen aankopen bij houtbouwproducenten. Ze zijn zodoende duidelijk te onderscheiden van de bedrijven die houtbouwelementen produceren en de bedrijven die produceren en plaatsen. Het lijkt erop dat de invoer van geprefabriceerde houtbouwelementen, hoewel niet gemeten in de enquête, bijna onbestaand is.

	2011	2012	2013	2014
Nieuwbouw	275	326	275	314
RUO	129	96	60	89

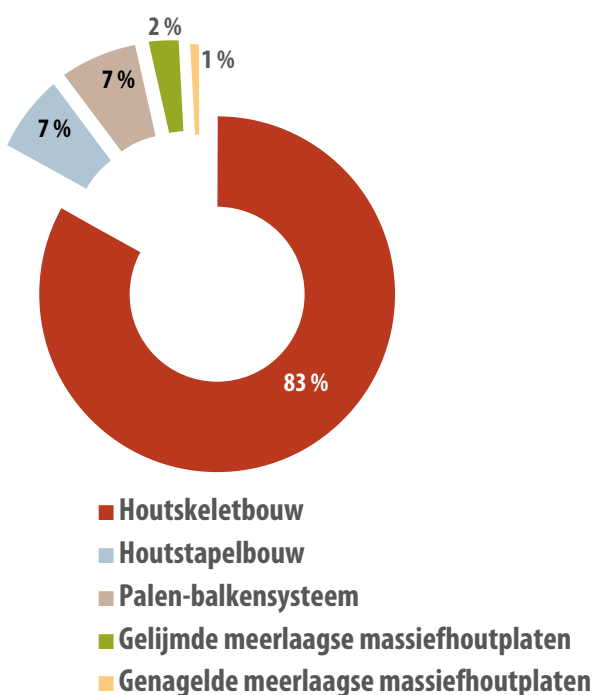
Tabel 4: nieuwbouw en RUO geplaatst tussen 2011 en 2014

Het aantal geplaatste woningen en RUO blijft relatief stabiel van jaar tot jaar. De relatieve schommelingen zijn daarentegen groter dan bij de geproduceerde woningen. Als we veralgemenen, kunnen we stellen dat de constructies die enkel geplaatst worden 15% van de geproduceerde nieuwbouw en 10% van de geproduceerde RUO bedragen. Voor RUO is dit lage percentage logisch omdat dit soort werken vaak bijzondere aandacht vraagt om de uitbreiding aan het bestaande deel aan te passen, wat het gebruik van geprefabriceerde elementen minder gemakkelijk maakt. De toegankelijkheid tot de werf is vaak een reden om de bouwelementen ter plaatse te fabriceren.

De houtbouwsystemen

De houtbouwbedrijven werken volgens één of (in enkele zeldzame gevallen) meerdere van de 4 belangrijkste houtbouwsystemen:

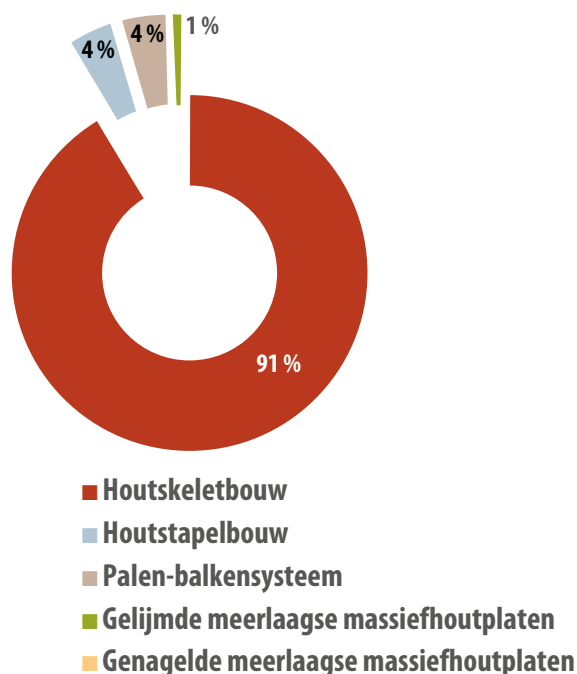
- houtskeletbouw;
- houtstapelbouw;
- palen-balkensysteem;
- meerlaagse massiefhoutplaten (CLT – Cross Laminated Timber of kruislagenhout) dat in 2 types voorkomt:
  - gelijmde CLT;
  - genagelde CLT.

Figuur 5: verdeling van de nieuwe houtbouwoningen volgens bouwsysteem in 2014

De cijfers voor 2013 zijn identiek aan de cijfers in figuur 5. Een vergelijking van de huidige marktaandelen van de verschillende houtbouwsystemen met die van 2011 en 2012 toont een gevoelige daling van het marktaandeel van de houtstapelbouw. In 2011 en 2012 vertegenwoordigde dit systeem respectievelijk 14 en 12%, nu wordt nog slechts 7% van de nieuwe houtbouwoningen in houtstapelbouw uitgevoerd. De andere bouwsystemen zien hun aandeel hierdoor groeien: houtskeletbouw (+8%) en palen-balkensysteem (+2%). Het systeem met (gelijmd en genageld) kruislagenhout daalt met 3%.

Het dalende marktaandeel van CLT in de woningbouw zou bevestigen dat de bedrijven zich ook verder specialiseren in andere types van gebouwen. Dit bouwsysteem zou frequent gebruikt worden voor gebouwen zoals scholen, kinderdagverblijven, sporthallen...

Figuur 6: verdeling van RUO volgens houtbouwsysteem in 2014

Omwille van al aangehaalde redenen (bereikbaarheid, aanpassing aan bestaand gebouw, ...) is het logisch dat houtskeletbouw, met zijn lichte en flexibele toepassingsmogelijkheden, een nog groter marktaandeel inneemt bij de RUO dan bij de nieuwbouw. Bij de RUO is houtskeletbouw bijna het enige toegepaste houtbouwsysteem.

Het PDF-document met de enquêteresultaten
is beschikbaar op de website van
Hout Info Bois via de volgende link :

http://bit.ly/houtbouw_2013-2014

Voor meer informatie kunt u steeds terecht
op 02 219 27 43 of via mail op
h.frere@houtinfo Bois.be

arch F. Van Eetvelde

Deze enquête werd uitgevoerd in samenwerking
met het Office économique Wallon du Bois

www.oweb.be

OFFICE
ÉCONOMIQUE
WALLON | du **BOIS**

hout bois
info